

Community Enterprise¹

ศูนย์เรียนรู้ตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง

เรียบเรียงโดย ดร.สุนทร คุณชัยมัง

ความเป็นมา

ในยุคสงครามเย็น พื้นที่ของตำบลลำสินธุ์ เป็นสมรภูมิสู้รบระหว่างรัฐกับกองกำลังพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย จนกระทั่งรัฐบาลประกาศใช้นโยบาย 66/23 จึงยุติความขัดแย้งและการสู้รบทางทหารไปได้ และในปี พ.ศ. 2527 กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้เข้ามาสนับสนุนให้ประชาชน จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มพัฒนาชุมชน กลุ่มสาธารณสุข แต่ด้วยความไม่พร้อมของชุมชน หลายกลุ่มจึงล้มเลิกไป แต่มีการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ ที่กลายเป็นที่พึ่งของประชาชนในชุมชน เนื่องจากชาวบ้านไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อการต่างๆ ได้

ต่อมาในปี พ.ศ. 2544 ชุมชนได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนกันถึงปัญหาของตำบลลำสินธุ์ โดยจัดประชุมกันในทุกวันที่ 9 ของทุกเดือน จนมีการรวมตัวกันเป็น “เครือข่ายสินธุ์แพรทอง” และได้รับงบประมาณจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การใช้ชีวิตและการประกอบอาชีพตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง ขึ้นในปี พ.ศ. 2551

การจัดองค์กร

การรวมตัวของเครือข่ายสินธุ์แพรทอง ครอบคลุม 9 หมู่บ้าน และใช้ระบบกลุ่มในการขยายกิจกรรมต่างๆ โดยมีศูนย์เรียนรู้การใช้ชีวิตและการประกอบอาชีพตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเครื่องมือถ่ายทอดองค์ความรู้ กระบวนการ และตรวจสอบตัวเอง จนทำให้สามารถจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ของหมู่บ้านทั้งหมด 9 หมู่บ้าน และมีกลุ่มแม่บ้านอีก จำนวน 6 กลุ่ม

การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์สามารถทำให้แตกตัวไปดำเนินกิจกรรมและกิจการต่างๆ เพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาปากท้องของสมาชิก มีโครงการต่างๆ และมีสมาชิกเพิ่มขึ้นทุกปี มีทุนหมุนเวียนราว 10 ล้านบาท² นอกจากนี้ เครือข่ายยังได้จัดทำแผนแม่บทชุมชนเพื่อร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน และโครงการของตำบล

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ

กิจการของกลุ่มออมทรัพย์ของแต่ละหมู่บ้าน จัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินกิจการหรือผลิตสินค้า เช่น การผลิตกล้วยทอด ลูกหยีกวน เป็นต้น เพื่อเป็นการรวมกลุ่ม รวมทุน รวมความสามารถและ

¹ การประกอบการเพื่อการจัดการ "ทุนของชุมชน" อย่างสร้างสรรค์เพื่อการพึ่งตนเอง

² ข้อมูลจากเรื่อง การซ่อมสร้างประวัติศาสตร์และความทรงจำหลอน : การศึกษากิจกรรมจากความทรงจำ กรณี “ถังแดง” ในชุมชนลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง, รวมบทความที่ได้รับรางวัลวนิดา ตันติวิทยาพิทักษ์ ปีที่ 2, 2553

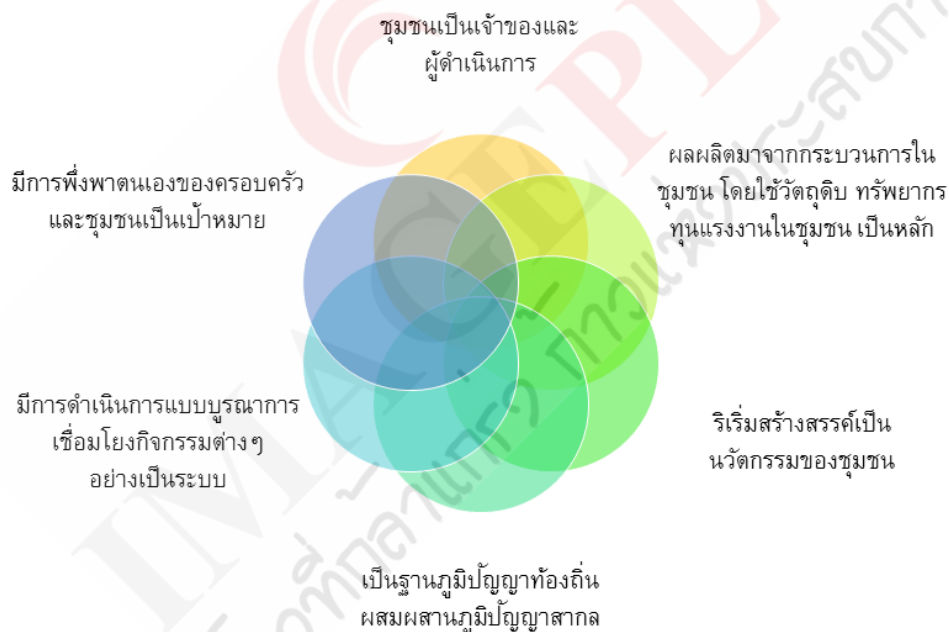
สร้างสรรค์กิจกรรมทางเศรษฐกิจของชุมชน (ต่อยอดจากการผลิตทางการเกษตรไปสู่การผลิตเป็นสินค้า) สร้างรายได้เพิ่มให้กับสมาชิกของกลุ่ม

นอกจากนี้แล้ว เครือข่ายสินธุ์แพรทอง ยังได้เปิดศูนย์เรียนรู้การใช้ชีวิตและการประกอบอาชีพตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีวิทยากรท้องถิ่นที่มีความรู้เฉพาะด้านให้ความรู้ด้านการผลิตไม่ผล การรวบรวมผลผลิต การรวมกลุ่มออมทรัพย์ การจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เป็นต้น เพื่อให้ผู้เข้าอบรมซึ่งเป็นบุคคลภายนอกมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์และภูมิความรู้ที่มีของแต่ละคน และพักอาศัยกับเกษตรกรในชุมชน โดยการอบรม จะแบ่งเป็นรุ่นๆ รุ่นละ 100 คน

การดำเนินกิจการต่างๆ ของเครือข่ายสินธุ์แพรทอง ข้างต้น สอดคล้องกับลักษณะการดำเนินงานของ “วิสาหกิจชุมชน” (Community Enterprise) ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ตามแผนภาพข้างล่างนี้

Community Enterprise Criteria

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หมายถึง คณะบุคคลที่รวมตัวกัน โดยมีวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

ผลลัพธ์

การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของเครือข่ายสินธุ์แพรทอง ทั้งในรูปแบบของกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มวิสาหกิจ และกิจกรรมการอบรมความรู้ ฯลฯ นอกจากจะสามารถสร้างรายได้เพิ่มให้กับสมาชิกแล้วยังสร้างเศรษฐกิจและการใช้จ่ายอื่นๆ ในระบบเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องกันในท้องถิ่นอีกลำดับหนึ่งด้วย

เครือข่ายสินธุ์แพรทอง มีทุนหมุนเวียน 10 ล้านบาท เพื่อสร้างสรรค์การผลิตและเศรษฐกิจในระดับชุมชน ซึ่งในอดีตชุมชนไม่เคยมีและไม่มีความสามารถเข้าถึงแหล่งทุนในลักษณะนี้มาก่อน